

Berlinale
 72° Internationale
Filmfestspiele
Berlin
Competition

DENIS
MENOCHET

ISABELLE
ADJANI

KHALIL
GHARBIA

HANNA
SCHYGULLA

STEFAN
CREPON

AMINTHE
AUDIARD

PETER VON KANT

MIA TAINIA TOY
François Ozon

ΒΑΣΙΣΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΤΑΙΝΙΑ ΤΑ ΠΙΚΡΑ ΔΑΚΡΥΑ ΤΗΣ ΠΕΤΡΑΣ ΦΟΝ ΚΑΝΤ ΤΟΥ
RAINER WERNER FASSBINDER

Σύνοψη

Ο Peter Von Kant, ένας πετυχημένος, φημισμένος σκηνοθέτης ζει με τον βοηθό του Karl στον οποίο συμπεριφέρεται άσχημα και συχνά ταπεινώνει. Μέσω της σπουδαίας ηθοποιού Sidonie, γνωρίζει και ερωτεύεται τον Amir, έναν όμορφο νεαρό, με περιορισμένα μέσα, στον οποίο προτείνει να μοιραστεί το διαμέρισμα του και να τον βοηθήσει να μπει στον κόσμο του κινηματογράφου....

Ο François Ozon αποτίνει φόρο τιμής στον σημαντικό σκηνοθέτη Rainer Werner Fassbinder και «Τα πικρά δάκρυα της Πέτρας Φον Καντ» δημιουργώντας ταυτόχρονα ένα τελείως δικό νέο φιλμ.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ **François Ozon**

Επιστροφή στον Fassbinder

Το έργο του Fassbinder, η φιλοσοφία του και η οπτική του για τον κόσμο πάντα με στοίχειωνε. Η απίστευτη δημιουργική του ενέργεια με συναρπάζει και αποτελεί για εμένα παράδειγμα για τον δικό μου τρόπο δουλειάς.

Ηθελα να αποδώσω Τα πικρά δάκρυα της Πέτρα Φον Καντ εδώ και πολύ καιρό, όμως δίσταζα να πειράξω μια τόσο cult ταινία. Η επιθυμία μου να προσαρμόσω αυτό το κλασικό έργο έγινε πιο έντονη υπό την επιρροή σύγχρονων θεατρικών σκηνοθετών όπως οι Thomas Ostermeier, Krzysztof Warlikowski και Christophe Honoré, οι οποίοι έχουν καταπιαστεί με κλασικά έργα με μεγάλη ελευθερία και τα έχουν επαναφεύρει, τα έχουν απομυθοποιήσει και εκσυγχρονίσει, εμποτίζοντας τα με το προσωπικό τους όραμα.

Αυτό-πορταίτο του καλλιτέχνη

Ηξερα βαθιά μέσα μου ότι έπρεπε να φτιάξω μια βερσιόν των Πικρών δακρύων της Πέτρα Φον Καντ με την οποία θα μπορούσα να ταυτιστώ απολύτως. Έτσι, αντάλλαξα τον κόσμο της μόδας με τον κόσμο του σινεμά και άλλαξα το φύλο των τριών βασικών πρωταγωνιστών.

Πάντα είχα την υποψία ότι η ιστορία ήταν ένα ελαφρά μασκαρεμένο αυτό-πορταίτο με επίκεντρο μια από τις παθιασμένες ερωτικές περιπέτειες του Fassbinder. Η τελευταία του σύντροφος Juliane Lorenz, την οποία γνωρίζω από την προσαρμογή του Water Drops on Burning Rocks, επιβεβαίωσε αυτήν την υποψία μου. Στα Πικρά δάκρυα της Πέτρα Φον Καντ ο Fassbinder είχε μετατρέψει τον δικό του ατυχή έρωτα με έναν από τους αγαπημένους του ηθοποιούς, τον Günther Kaufmann, σε μία λεσβιακή ερωτική ιστορία μεταξύ μιας σχεδιάστριας και του μοντέλου της.

Και ο χαρακτήρας του Karl (Marlene) ήταν εμπνευσμένος από τον Peer Raben, που συνέθετε μουσική για τις ταινίες του Fassbinder και ήταν επίσης βοηθός του.

Από αυτό το σημείο και μπροστά ο τρόπος προσέγγισης μου για το πως θα επιχειρούσα την προσαρμογή έγινε ξεκάθαρος: Θα άλλαζα το φύλο του χαρακτήρα της Πέτρα σε άνδρα – τον Πέτερ Φον Καντ- και θα τον έκανα σκηνοθέτη. Αυτό θα μου επέτρεπε να εξερευνήσω τον Fassbinder, αλλά και τον εαυτό μου, μέσα από έναν καθρέφτη. Ήταν ένας τρόπος, προδίδοντας τον Fassbinder, να τον προσεγγίσω, και να προσεγγίσω και τον εαυτό μου, μέσω μιας παγκόσμιας ιστορίας ενός παθιασμένου έρωτα. Η ιστορία είναι πιο επίκαιρη από ποτέ με τον τρόπο που επεξεργάζεται τα θέματα εξουσίας στις σχέσεις, τον έλεγχο και την υποταγή στις τέχνες, τις σχέσεις Πυγμαλώνα/Μούσας....

Η δική μου βερσιόν

Ηθελα να εμποτίσω την δική μου βερσιόν των Πικρών δακρύων της Πέτρα Φον Καντ με συμπόνοια. Με την ηλικία και την πείρα πιστεύω ότι έχω φτάσει να κατανοώ τον Fassbinder καλύτερα. Τον τρόπο που βλέπει την ζωή, την δημιουργία και τον έρωτα, ακόμα και στις πιο κτηνώδεις του πτυχές.

Ο Fassbinder δεν είναι αξιολάτρευτος κινηματογραφιστής. Οι ταινίες του το ίδιο. Αλλά ήθελα να νιώσουμε ένα εύρος συναισθημάτων για τον Peter. Την μια στιγμή να μας συγκινεί και την επόμενη τον βρίσκουμε αποτρόπαιο ή αξιολάτρευτο.

Η βασική μου αναφορά για την δουλειά του Fassbinder είναι το πανέμορφο ντοκυμαντέρ μικρού μήκους *Germany in Autumn*. Κινηματογραφεί μόνος του, στο διαμέρισμα του, την μητέρα του και τον εραστή του, χωρίς πολλά πολλά, και τους βάζει να πάρουν θέση για τα κοινωνικά θέματα στην Γερμανία, την τρομοκρατία... Μπλέκει το προσωπικό με το πολιτικό με τον πιο γυμνό τρόπο, τόσο μεταφορικά, όσο και κυριολεκτικά.

Το αποτέλεσμα είναι ταυτοχρόνως αρρωστημένο, ειλικρινές, και συντριπτικό.

Η προσαρμογή

Ο Fassbinder αρχικά έγραψε την ιστορία για το θέατρο. Το έκανε ταινία το 1972 όταν ήταν μόλις 25 χρονών. Είχε μόλις πρόσφατα ανακαλύψει τα αμερικανικά μελοδράματα του Douglas Sirk, και χρησιμοποίησε όλα τα θεατρικά και κινηματογραφικά τεχνάσματα που είχε στην διάθεση του για να κινηματογραφήσει την συναισθηματική εξάρτηση και την αδυναμία του να υπάρξει έρωτας επί ίσοις όροις. Στην προσαρμογή μου συντόμευσα το κείμενο, και απλοποίησα τον κάποιες φορές πολύ 'λογοτεχνικό' διάλογο, για να μπω στην ιστορία πιο γρήγορα και να δημιουργήσω ισχυρή ταύτιση με τους χαρακτήρες. Χρησιμοποίησα μια πιο γαλλική θεατρικότητα, σχεδόν "boulevard" στο συλ. Αυτό είναι κάτι που υπάρχει στις ταινίες του Fassbinder, αλλά με έναν πιο «Μπρεχτικό» τρόπο, με μεγαλύτερη απόσταση.

Ήθελα να τονίσω την συναισθηματική δύναμη του κειμένου, να προβάλλω την ανθρωπιά και τα συναισθήματα του χαρακτήρα, να αφήσω πίσω μου τις «μαριονέτες» του Fassbinder και να τους αντικαταστήσω με χαρακτήρες με σάρκα και οστά. Τα «Πικρά δάκρυα» του Fassbinder τόσο στο θέατρο όσο και η ταινία είναι artificial, και αυτό είναι που τα κάνει όμορφα, τόσο θεατρικά όσο και εγκεφαλικά. Η δική μου προσπάθεια όμως είναι να τα κάνω πιο 'πραγματικά' για το κοινό του σήμερα. Ήθελα να δάκρυα να μοιράζονται όχι μόνο να θαυμάζονται.

Κινηματογραφώντας έναν κινηματογραφιστή

Για τον Fassbinder, ο κόσμος της τέχνης ήταν απλώς ένα πλαίσιο. Η δουλειά της Πέτρα ούτε αναπτύσσεται ούτε αναλύεται. Γνωρίζουμε μόνο ότι είναι πετυχημένη, ότι χρειάζεται να κάνει νέα σχέδια και ότι έχει βοήθεια σε αυτό. Στην δική μου ιστορία ήθελα να βάλω τον κόσμο του σινεμά στο κέντρο της ιστορίας. Δεν βλέπουμε γύρισμα αλλά τοποθέτησα την πρώτη συνάντηση του Peter με τον Amir στην διάρκεια ενός κάστινγκ. Ο Peter τον ρωτάει ερωτήσεις. Θέλει να τον γνωρίσει μέσα από την κάμερα. Η δουλειά του είναι ο τρόπος του να γνωρίσει άλλους, να τους ανακαλύψει και να τους απογειώσει. Ο Amir αποκαλύπτεται μπροστά στην κάμερα, όχι μόνο στον Peter, αλλά και στον θεατή. Ξαφνικά τον βλέπουμε αλλιώς, γίνεται ηθοποιός, πράγμα που μας κάνει να αμφιβάλουμε για την ειλικρίνεια του. Είναι η ιστορία του πραγματική ή είναι υπολογισμένη να συγκινήσει τον Peter, να τον οδηγήσει να δημιουργήσει;

Όταν ο Peter πιάνει την κάμερα είναι ξεκάθαρο ότι επιθυμεί να κινηματογραφήσει τον Amir. Αυτή του η κίνηση τον βυθίζει στην δημιουργικό οίστρο σαν του Πυγμαλώνα για την Γαλάτεια. Η Sidonie είναι επίσης μια παραλλαγή του θέματος του Πυγμαλώνα και της Μούσας. Ο Peter την αγαπά και την μισεί ταυτοχρόνως. Προτιμώ την ηθοποιό από την ίδια την γυναίκα, λέει.

Στον Fassbinder αυτός ο χαρακτήρας είναι ένας έμπιστος, ένας καλύτερος φίλος. Εγώ ήθελα να κάνω τον χαρακτήρα πιο ενεργό. Η μούσα του θρέφεται από την σχέση που ο Fassbinder έχει με τις ηθοποιούς του και έχω και εγώ μερικές φορές με τις δικές μου.

«Τα ανθρώπινα όντα χρειάζονται το ένα το άλλο αλλά δεν έχουν μάθει να είναι δύο».

Αυτή είναι μια κεντρική φράση στο κείμενο του Fassbinder, το απόσταγμα των σκέψεων του για τις ανθρώπινες σχέσεις. Συνεχώς ανατρέχει στο αδύνατο τού να υπάρξει ζωή ως ζευγάρι, το αναπόφευκτο της ρουτίνας της καθημερινότητας μολυσμένης με μάχες για επικράτηση, ψέματα, απιστία. Για τον Fassbinder κάθε πτυχή του έρωτα είναι καταπιεστική. Είχα πολλές ευκαιρίες να συζητήσω αυτό το θέμα με την Hanna Schygulla. Σύμφωνα με εκείνη, ο Fassbinder αναζητούσε ένα έρωτα αγνό αλλά υπέφερε καθώς αντ' αυτού έρχόταν αντιμέτωπος με καταστάσεις χειριστικές, κρυφά κίνητρα, και

πόνο. Ο έρωτας ήταν πιο κρύος από τον θάνατο.... Και αυτό ήταν η τραγωδία της ζωής του και αυτό που νομίζω ότι τελικά τον σκότωσε, με έναν τρόπο.

Στην δική μου βερσιόν ήθελα να είμαι πιστός στην σκοτεινή και σκληρή του εικόνα για τον έρωτα, αποκαλύπτοντας ταυτόχρονα τους μηχανισμούς χιούμορ και ειρωνείας του δυστυχισμένου πάθους. Φαντάστηκα τον Peter ως drama queen, πάντα να μεγαλοποιεί τα πράγματα. Και στην ταινία του Fassbinder υπάρχει μια queen πλευρά με τις γυναίκες να προβάλλουν υπερβολικά την θηλυκότητα τους. Ο Peter συνεχώς πνίγεται στα συναισθήματα του. Είναι υπερβολικός, υπέρ του δέοντος εμφατικός. Πολύ συχνά είναι και λιώμα στο αλκοόλ ή τα ναρκωτικά. Το τρικ είναι να αγκαλιάσουμε την θεατρικότητα του χαρακτήρα χωρίς να αποκοπούμε από το συναίσθημα.

Ο Denis Ménochet

Τον Denis τον γνωρίζω καλά και τον θαυμάζω από την εποχή του The house και του Θέλημα Θεού. Ήταν ο τέλειος ηθοποιός να παίξει αυτό το ων με πόδια πηλού, αυτό το εύθραυστο τέρας, ταυτόχρονα σκληρό και τρυφερό. Ήταν σημαντικό για εμένα να κάνω αυτόν τον χαρακτήρα όμορφο και συγκινητικό, όπως ήταν και ο ίδιος ο Fassbinder στην αρχή της καριέρας του, όταν έπαιζε στις ταινίες του.

Ο Denis άρπαξε αυτόν τον χαρακτήρα που παραδίδεται σε έναν μελαγχολικό θυμό και μία κάποια επιδειξιμανία όταν χορεύει για πρώτη φορά με τον Karl. Αρχικά του είπα να κουμπώσει το πουκάμισο του, αλλά εκείνος προτιμούσε να δείξει το στήθος του, αγκαλιάζοντας κατευθείαν τον σωματικό τρόπο, όπως επίσης και το μεταφορικό ξεγύμνωμα που θα ακολουθήσει. Δεν είχαμε ετοιμάσει κάποια συγκεκριμένη χορογραφία όταν ο Denis χορεύει το τραγούδι της Cora Vaucaire Comme au Théâtre (Like at the Theatre). Απλώς του ζήτησα να υποκριθεί μεθύσι και απόγνωση. Θυμήθηκε μια χορογραφία του Fred Astaire και εμπνεύστηκε από αυτήν. Είναι ένα μείγμα ελαφρότητας και πιωμένου βάρους που δίνει στην σκηνή την δύναμη της και το συναίσθημα.

Ο Khalil Gharbia

Ενώ ο Fassbinder εμπνεύστηκε από την ερωτική του σχέση με τον Günther Kaufmann, εγώ εμπνεύστηκα από τον El Hedi Ben Salem στο Ali: Fear Eats the Soul, που ήταν επίσης εραστής του. Ετσι άρχισα να ψάχνω έναν Βορειοαφρικανό. Ηθοποιό μεταξύ 25 και 35. Πολλοί αρνήθηκαν γιατί φοβήθηκαν ότι μπορεί να βλάψει το image τους. Εξαιτίας αυτού ανοίχτηκα σε νεότερους, πιο ανοιχτόμυαλους, ηθοποιούς και αυτό τελικά ήταν πολύ καλό γιατί μου επέτρεψε να εξερευνήσω πιο αθώες, λιγότερο ανδρικές πτυχές του χαρακτήρα. Ανακάλυψα τον Khalil Gharbia σε μια πανέμορφη σουηδική ταινία μικρού μήκους του Jerry Carlson, με τίτλο The Night Train. Δεν βγάζει λέξη σε όλη την ταινία αλλά εκφράζει μια γκάμα συναισθημάτων μέσα από τα μάτια του και την ανησυχπητική του παρουσία. Μου άρεσε η σπίθα του και η ικανότητα του να εκφράσει το διφορούμενο του Amir. Είχε ταυτόχρονα μια παρθενική αφέλεια και μια αυθάδεια, αναγκαία για το δεύτερο μέρος της ιστορίας.

Πάνω από όλα ήταν άνετος με το σώμα του και την σεξουαλικότητα του, κάτι απαραίτητο απέναντι από τον Denis.

Η Isabelle Adjani

Πάντα ονειρευόμουν να δουλέψω με την Isabelle Adjani αλλά δεν πίστευα ότι το όνειρο μου θα βγει αληθινό. Ενθουσιάστηκα όταν δέχτηκε και με άγγιξε ο τρόπος με τον οποίο λάτρεψε το σενάριο. Επικεντρώθηκε όχι μόνο στον ρόλο της αλλά στο τι η ταινία είχε να πει για τον έρωτα.

Η Isabelle είναι μια συναρπαστική ηθοποιός, ένα πραγματικό βιολί Stradivarius. Φτάνει μόνο να πεις «λίγο παραπάνω, λίγο λιγότερο, συναίσθημα ή σκληρότητα» και με χάρη αποδίδει την νότα. Για το λουκ του χαρακτήρα εργαστήκαμε με την ενδυματολόγο Pascaline Chavanne για να δημιουργήσουμε ένα στυλ 70ς αστέρων, όπως η Marlene Dietrich και η Elizabeth Taylor. Στην Isabelle αρέσει να παίξει κόντρα ρόλους και νομίζω ευχαριστήθηκε να παίξει την εθισμένη στην κόκα diva και ηθοποιό, κάτι τόσο μακριά από την ίδια, αλλά αναπόφευκτα παρόμοια στα μάτια του κοινού. Όπως και με τον Peter υπάρχουν υπαινιγμοί αλήθειας στον χαρακτήρα της. Θελήσαμε να βρούμε μια ισορροπία μεταξύ ειρωνείας και

ευθραστότητας. Από την στιγμή που δέχτηκε τον ρόλο ήξερα ότι θα έπρεπε να την ακούσουμε να τραγουδάει στα γερμανικά ! Γι' αυτό πρόσθεσα το τραγούδι Jeder Tötet, Was Er Liebt (Each Man Kills the Thing He Loves), που βασίζεται σε ένα ποίημα του Oscar Wilde και το τραγουδούσε η Jeanne Moreau στο καμπαρέ στον Καυγατζή. Η μητέρα της Isabelle ήταν γερμανίδα και αυτό έκανε μια ωραία ηχώ με τον Fassbinder.

Η Hanna Schygulla

Τα πήγαμε πολύ καλά στο Everything Went Fine (ΟΛΑ ΠΗΓΑΝ ΚΑΛΑ) και χάρηκα πολύ όταν δέχτηκε να επιστρέψει να πούμε και αυτήν την ιστορία το 2021, ως η μητέρα όταν η ίδια είχε παίξει το αντικείμενο του πόθου Karine για τον Fassbinder το 1972. Γνώριζε την μητέρα του Fassbinder πολύ καλά και παρόλο που ήταν πολύ διακριτική ήταν πολύ συγκινητικό να μπορέσω να μιλήσω για εκείνη μαζί της. Στο έργο του Fassbinder, και στην ταινία και στο θεατρικό, η μητέρα εμφανίζεται αρκετά ματαιόδοξη και σκληρή. Θέλησα να την προεκτείνω, ειδικά στην σκηνή που είναι μόνη της το βράδυ με τον γιο της ο οποίος προσπαθεί απελπισμένα να κοιμηθεί. Η Hanna πρότεινε το γερμανικό νανούρισμα που τραγουδάει στον Peter: Schlaf, Kindlein, Schlaf (Sleep Baby Sleep). Ήταν κάπως μεθυστικό να κινηματογραφήσω την γυναίκα που τραγούδησε Lili Marleen για τον Fassbinder, να τραγουδά τώρα στην δική μου ταινία.

Ο Stefan Crepon

Για τον ρόλο του Karl, χρειαζόμουν έναν ηθοποιό με εντυπωσιακή σιλουέτα και παρουσία με μυστήριο, στο πνεύμα του Irm Hermann, που ήταν αξέχαστος στην ταινία του Fassbinder.

Ο Stefan ήταν τέλειος για τον ρόλο. Είχε μια ένταση και εκφραστικότητα στην ερμηνεία του που επιτρέπει στο κοινό να προβάλει πάνω του όλων των ειδών τα συναισθήματα. Όταν η Hanna Schygulla τον γνώρισε, στο πλατώ, του είπε « Εσύ λοιπόν παίζεις την Marlene? Θα δεις ο ρόλος δεν έχει ούτε μια λέξη αλλά είναι ο πιο ικανοποιητικός!»

Η ταινία είναι μια δική σας παραγωγή.

Είμαι πάντα πολύ κοντά στην παραγωγή των ταινιών μου. Προερχόμενος από

τις ταινίες μικρού μήκους, έμαθα νωρίς ότι πρέπει να γνωρίζεις πόσο κοστίζουν τα πράγματα όταν κάνεις μια ταινία και ότι η επιτυχία είναι συχνά συνδεδεμένη με το budget. Ως φοιτητής του Éric Rohmer, μου έκανε μεγάλη εντύπωση πόσο συχνά αναφερόταν στα χρήματα στα μαθήματα του, θυμίζοντας το βάρος του κόστους των ταινιών και την σημασία του να είναι προσοδοφόρες.

Οι σκηνοθέτες του New Wave καταλάβαιναν την τιμή της ελευθερίας – τόσο στην ίδια την καλλιτεχνική δημιουργία, όσο και στον ρυθμό της δημιουργικής δουλειάς, ακριβώς λόγω της εμπλοκής τους στην παραγωγή των ταινιών τους. Παρόλο που έχω πλήρη συναίσθηση των οικονομικών ζητημάτων και το γεγονός ότι είμαι συμπαραγωγός στις ταινίες μου, εδώ και πολλά χρόνια, πάντα προσεγγίζω τον κινηματογράφο αποκλειστικά μέσα από το πρίσμα του σκηνοθέτη. Γι' αυτήν την ταινία – ριζοσπαστική στην φόρμα της και την οικονομία της δεν ήθελα να είμαι υπόλογος σε κανέναν εκτός του..... Fassbinder! Έτσι αποφάσισα να την παράγω ο ίδιος. Αυτό μου επέτρεψε να ακολουθήσω το παράδειγμα του : γρήγορη εκτέλεση, λίγες ημέρες γυρίσματος, μια τοποθεσία, μειωμένο συνεργείο, γνώριμοι ηθοποιοί και οικονομία μέσων.

Προφανώς το να κάνω την παραγωγή έβαλε επιπλέον πίεση αλλά όλοι βοήθησαν, από τους ηθοποιούς, τους τεχνικούς και τους συνήθεις μου συνεργάτες στα οικονομικά. Δουλεύοντας απευθείας με όλους, μου έδωσε την ευκαιρία να κοιτάξω πίσω από την «κουρτίνα».

Μια εκδήλωση αγάπης για το σινεμά

Η ταινία μου Peter von Kant είναι μάλλον πιο αισιόδοξη από εκείνην του Fassbinder. Παρόλο που ο Peter καταλήγει μόνος και απομονωμένος, τα μάτια του είναι ανοιχτά για τις ταινίες του, την φαντασία του, την αφήγηση του. Κινηματογραφεί τον Amir, καταγράφοντας τον έρωτα του. Όλος ο πόνος του δεν είναι μάταιος και βρίσκει τον δρόμο του για την μεγάλη οθόνη. Η δημιουργία – και το σινεμά σώζουν τον Peter. Όπως φανταζόμουν αυτό το τέλος, σκεφτόμουν και μια κριτική που μου γίνεται εμού του ίδιου: «Δεν ζεις για να κάνεις ταινίες μόνο».

Αλλά το να κάνεις ταινίες είναι ζωή. Και μάλιστα ίσως πιο έντονη ζωή!

ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ **Denis Ménochet**

Πως προσεγγίσατε αυτήν την ταινία με τον François Ozon;

Ξεκίνησα βλέποντας τις ταινίες του Fassbinder. Το σύμπαν του είναι πολύ δυνατό, σχεδόν σε καταβροχθίζει. Με εντυπωσίασε το εύρος του και η σκοτεινή του ενέργεια, καθώς και η σημαντικότητα της γραφής στο *The Bitter Tears of Petra von Kant*. Δεν έχω κάνει ποτέ θέατρο και δεν ήμουν βέβαιος ότι θα τα κατάφερα με όλον αυτό τον διάλογο. Στο τέλος τα κατάφερα αλλά μόνο αφού δούλεψα σκληρά.

Είναι ένα θεατρικό έργο γραμμένο από τον Rainer Werner Fassbinder και κινηματογραφημένο από τον François Ozon...

Ήταν σαν να ξαναβρέθηκα στο σχολείο !

Είδα πολλές συνεντεύξεις του Fassbinder και ο François μου έδειξε την μικρού μήκους ταινία (μισή φικτιόν, μισή ντοκυμαντέρ) *Germany in Autumn*, που ο Fassbinder είχε γυρίσει στο διαμέρισμά του με τον τότε εραστή του.

Σε αυτό το ωμό φιλμ μπόρεσα να διακρίνω ότι ο Fassbinder ήταν ταυτοχρόνως αστείος αλλά και αιχμάλωτος της ίδιας της εξυπνάδας. Οτι λείπει για την εποχή είναι ακόμα επίκαιρο και ταυτόχρονα είναι απτή η συναισθηματική του επένδυση. Μοιάζει να ήταν πιο ευαίσθητος από τον μέσο άνθρωπο. Ο Peter είναι συγχρόνως μία αστείος, αλλά και ανυπόφορος, αξιαγάπητος και ανησυχητικός.

Πως κάνεις ένα τέτοιο πολυσιδη χαρακτήρα δικό σου;

Καταρχάς είχα το ιδιοφυές κείμενο του Fassbinder που παρείχε όλες τις λεπτές αποχρώσεις. Μετά η δική μου δουλειά ήταν να ζήσω με ειλικρίνεια αυτά τα φανταστικά περιστατικά ! Προσπάθησα να τοποθετήσω τον εαυτό μου στο εσωτερικό των σπλάχνων του Peter, να αναπνεύσω όπως και εκείνος, να νιώσω τα πράγματα με τον δικό του τρόπο.

Και πάνω από όλα είχα τον François να με σκηνοθετεί. Η ταινία *ΘΕΛΗΜΑ ΘΕΟΥ* μας έφερε πραγματικά κοντά. Είμαστε τώρα φίλοι και άνετοι ο ένας με τον άλλο. Νιώθω την άνεση να προτείνω πράγματα και εκείνος την ελευθερία να τα δεχτεί ή να τα απορρίψει.

Μας κατέβηκαν πολλές αστείες ιδέες και είχαμε την πολυτέλεια του χρόνου στις πρόβες να δοκιμάσουμε διαφορετικά πράγματα στις κινήσεις, την υποκριτική....Ο François μας πρόσφερε μια καταπληκτική ενέργεια και ελευθερία να εξερευνήσουμε διαφορετικούς τρόπους. Σε ξαφνιάζει να δεις τι έκανε στο μοντάζ της ταινίας. Όταν είμασταν στα γυρίσματα είχαμε την αίσθηση ότι κάναμε μια πολύ πιο «θεατρική» ταινία.

Ξεγυμνωθήκατε φυσικά και συναισθηματικά σε αυτόν τον ρόλο.

Δεν περίμενα ο François να μου προσφέρει έναν τέτοιο ρόλο-δώρο και θέλησα να τον ευχαριστήσω βάζοντας όλο μου το είναι σε αυτόν. Δεν ήθελα

να τον απογοητεύσω. Θέλησα να αποδείξω στον εαυτό μου ότι μπορούσα να το κάνω, ότι υπήρχε λόγος που μου πρόσφερε αυτό το δώρο. Η ενθάρρυνση του με βοήθησε να σπρώξω τον εαυτό μου ακόμα παραπάνω. Δουλεύοντας σε άλλα γυρίσματα μετά, συνειδητοποίησα ότι ο Peter von Kant ήταν μια εμπειρία που με εξέλιξε. Με πήγε σε ένα άλλο επίπεδο όπου το σενάριο παίζεται σαν παρτιτούρα και βυθίζεσαι στον συναισθηματικό κόσμο του χαρακτήρα. Η διείσδυση μου στην συναισθηματική κατάσταση του Peter ήταν σαν γυμναστική για τους υποκριτικούς μου μύες.

Προσπαθήσατε να μιμηθείτε τον Fassbinder με κάποιον τρόπο;

Ποτέ. Είμαι ανίκανος να κάνω, για παράδειγμα, αυτό που ο Philip Seymour Hoffman έκανε για τον Truman Capote. Ο τρόπος μου να προσεγγίσω τον Fassbinder ήταν μέσα από τα γραπτά του, την πανέμορφη γραφή του, με όλο της το συναίσθημα, τον θυμό, το χιούμορ.....Ισως ακούγεται βλακώδες αλλά θέλω να πιστεύω ότι ο Fassbinder ήταν εκεί στο σεντ με κάποιον τρόπο. Στην σκηνή που χορεύω το Comme au Théâtre, που γίνεται λίγο trance, αρκετοί από το συνεργείο μου είπαν ότι αισθάνθηκαν την παρουσία του ανάμεσα μας. Αυτή η αίσθηση προερχόταν σαφώς από τον François. Το πάθος του μιας ζωής για αυτόν τον σκηνοθέτη τον επηρέασε ακόμα στον τρόπο δουλειάς του, το πως πηδάει από ταινία σε ταινία, άφοβος στο να μπει σε τόσους διαφορετικούς κόσμους.

Οπότε σας ενέπνευσε ο François Ozon στην δουλειά σας;

Μερικές φορές στην κινησιολογία, ειδικά όταν ο Peter μιλάει στον Karl. Με ενέπνευσε η χαρακτηριστική ανυπομονησία του François στο πλατώ!

Πως προσεγγίσατε την χορευτική σκηνή με το τραγούδι της Cora Vaucaire;

Ξεκίνησα ακούγοντας το πολλές φορές. Είναι όμορφο τραγούδι και μου αρέσει τι λέει. Το ακούω ακόμα και τώρα. Στο σεντ υπήρχαν σκαλιά και έτσι είδα βίντεο του Fred Astaire και με επηρέασε ο τρόπος που τα

ανεβοκατέβαινε πετώντας στον χώρο. Παρ' όλο που εκ των υστέρων δεν βλέπω και πολύ Fred Astaire στην τελική σκηνή!

Αυτή ήταν η σκηνή που με τρόμαζε πιο πολύ από όλες. Αλλά η «ζαλισμένη» κατάσταση του Peter (που είναι μαστουρωμένος για μέρες πριν την σκηνή) με βοήθησε πολύ.

Μετά η διεύθυνση φωτογραφίας του Manu Dacosse με οδήγησε εκεί που έπρεπε επιτρέποντας μου να αφεθώ. Ζάλισα την ενδυματολόγο Pascaline Chavanne να μου βάλει λεοπαρδαλέ εσώρουχα σε αυτήν την σκηνή σαν και αυτά που φορούσε ο Gérard Depardieu στο Tenue de Soirée. Αυτά είναι ένας ηθοποιός και μια ταινία που με έχουν πραγματικά εμπνεύσει.

«Τα ανθρώπινα όντα χρειάζονται το ένα το άλλο αλλά δεν έχουν μάθει να είναι δύο». Ποια είναι η γνώμη σας για την σχέση του Peter με τον έρωτα;

Στην αρχή ο Peter εκφράζει τις απόψεις του για τον έρωτα με μεγάλη βεβαιότητα. Ο πετυχημένος σκηνοθέτης κηρύσσει από τον αλαβάστρινο πύργο του, αλλά στην πραγματικότητα απλώς προστατεύει τον εαυτό του. Είναι απόλυτα μόνος. Όταν ερωτεύεται τον Amir, όλες οι ταχτοποιημένες θεωρίες του πάνε περίπατο ! Όλοι έχουμε τις απόψεις μας για τον έρωτα, αλλά όταν κυριαρχούν τα συναισθήματα, βρίσκομαι τους εαυτούς μας σε σχέσεις που έρχονται σε αντίφαση με τις θεωρίες μας. Όταν ο Peter συναντά τον Amir, σαφώς υπάρχει μια σεξουαλική φαντασίωση αλλά έχει επίσης βρει κάποιον που είναι εξίσου μόνος με εκείνον , με μια διαλυμένη ζωή. Πέρα από την φυσική και σεξουαλική έλξη ο Peter θέλει να πάρει τον Amir, να τον προστατεύσει, να γίνει ο Πυγμαλίωνας του. Ο Peter δεν ερωτεύεται μόνο τον Amir αλλά και το πλάσμα που θα μπορούσε να πλάσει τον Amir να γίνει. Και όταν ο Amir του ξεφεύγει, τότε κατακλύζεται από ζήλια και όλες του οι θεωρίες περί ελευθερίας στις σχέσεις γκρεμίζονται.

Ο Peter επικεντρώνεται περισσότερο στην κατοχή παρά στον έρωτα.

Ο ίδιος ο Peter λέει στην μπέρα του «Δεν αγάπησα τον Amir, ήθελα μόνο να τον κατέχω». Αυτό είναι πολύ όμορφο και πολύ αληθινό.

Ετεροφυλόφιλος ή ομοφυλόφιλος, αυτά τα πράγματα είναι παγκόσμια. Πολλοί άνθρωποι κάνουν το λάθος να θέλουν ο άνθρωπος με τον οποίο σχετίζονται να είναι ιδιοκτησία τους. Είναι πραγματικά έρωτας αυτό ? Νομίζω ότι αυτό είναι το ερώτημα που εγείρει η ταινία και αυτό που απασχολούσε τον Fassbinder.

Ποια είναι η γνώμη σας για το σινεμά του Fassbinder;

Λατρεύω το μοντέρνο πρίσμα μέσα από το οποίο έβλεπε την εποχή του. Είναι συναρπαστικό. Είχε τους ηθοποιούς του γύρω του αλλά ήταν τόσο μοναδικός και ταυτόχρονα επηρεασμένος από την Αμερική. Το Ali: Fear Eats the Soul είναι πανέμορφη ταινία. Επίσης Ο Καβγατζής με την Jeanne Moreau να τραγουδάει το τραγούδι που ο François έβαλε την Isabelle Adjani να τραγουδήσει στα γερμανικά. Παρ' όλα αυτά δεν πρέπει να ήταν εύκολο να δουλεύεις μαζί του και το σινεμά του είναι αρκετά σκληρό. Στην πραγματικότητα πιστεύω ότι το Peter von Kant δεν είναι τόσο αυστηρό όσο το The Bitter Tears of Petra von Kant. Ο Peter von Kant είναι πιο χαρούμενος, καθ' ομοίωση του François, που μοιάζει να είναι λιγότερο σκοτεινός από τον Fassbinder. Είναι επίσης και θέμα ρυθμού. Η ταινία του Fassbinder είναι κάπως αργή με αργό μοντάζ. Ο François φέρνει μια ελαφράδα και ζωντάνια που χαρακτηρίζουν τις ταινίες του και τα γυρίσματα του. Όταν προσπάθησα να εκφέρω τις ατάκες μου αργά με διέκοπτε και μου έλεγε : «Δεν φτιάχνουμε τρίωρη ταινία εδώ!»

Το Peter von Kant χαρακτηρίζεται από τον έρωτα για το σινεμά και την χαρά της υποκριτικής.

Πράγματι ήταν εξιταριστικό να βρεθούμε πλήρως αυτάρκεις σε αυτό το ένα και μοναδικό σετ. Είμασταν όλοι ευτυχείς να είμαστε εκεί μαζί, ειδικά

με το πλαίσιο του Covid και του εγκλεισμού που υπήρχε τότε. Θέλαμε να παίξουμε, να αφεθούμε. Αυτό χωρίς αμφιβολία φαίνεται στην ταινία. Με τον Stefan Crepon λέγαμε ότι είναι σαν να έχουμε βρει κάποιον χαμένο παράδεισο. Φυσικά γι' αυτήν την ατμόσφαιρα πρέπει να ευχαριστήσουμε τον François. Επέλεξε τους κατάλληλους ανθρώπους. Είμασταν όλοι πολύ διαθέσιμοι ο ένας για τον άλλο. Φροντίζαμε ο ένας τον άλλο. Ημουν πολύ προσεκτικός με τον Stefan, και βεβαίως με τον Khalil. Ήταν η πρώτη του ταινία και θυμήθηκα τις δικές μου πρώτες εμπειρίες. Οι ταινίες που φτιάχνουμε είναι πρώτα από όλα οι εμπειρίες που παίρνουμε μαζί μας από τα γυρίσματα. Ήθελα το πρώτο του γύρισμα να είναι όσο πιο υπέροχο ήταν δυνατόν να είναι.

Και η εμπειρία σας με την Isabelle Adjani και την Hanna Schygulla;

Είναι τόσο υπέροχο να βρίσκεσαι να συνομιλείς με την Isabelle Adjani περί έρωτος! Στεκόταν εκεί μπροστά μου παίζοντας τον ρόλο της με ενθουσιασμό. Στην αρχή αυτό με τρόμαξε. Μετά, λίγο λίγο γίναμε σύμμαχοι. Ήταν μια συναρπαστική σύμμαχος. Όταν η Hanna με είδε με το διάσημο λευκό κουστούμι του Fassbinder συγκινήθηκε. Δεν ήταν σαν να είδε φάντασμα αλλά την γύρισε πίσω σε σημαντικές στιγμές της ζωής της. Βρίσκω πολύ δυνατό και συγκινητικό ότι υποδύεται την μπέρα του Fassbinder στην σκηνή στο τέλος μεταξύ της μπέρας και του Peter. Είναι υπέροχη. Ο Peter καταλήγει μόνος αλλά έχει τις αναμνήσεις του από τον Amir.

Η εξερεύνηση του θέματος του έρωτα μέσα από το σινεμά έχει ιδιαίτερη σημασία ειδικά αυτήν την εποχή που αλλάζει η στάση του κοινού, την πτώση του αριθμού των εισιτηρίων στις αίθουσες, την άνοδο των πλατφορμών..... Ελπίζω ότι το Peter von Kant θα ανανεώσει την επιθυμία των ανθρώπων να βγουν και να πάνε στα σινεμά για να ζήσουν την ένταση ωραίων ερωτικών ιστοριών.

Cast

Peter von Kant	Denis Ménochet
Sidonie von Gassenab	Isabelle Adjani
Amir Ben Salem	Khalil Gharbia
Rosemarie	Hanna Schygulla
Karl	Stefan Crépon
Gaby	Aminthe Audiard

Crew

Screenplay and direction	François Ozon
Freely adapted from	<i>The Bitter Tears of Petra Von Kant</i> by Rainer Werner Fassbinder
Produced by	FOZ
Cinematography	Manu Dacosse
Set Design	Katia Wyszkop
Costumes	Pascaline Chavanne
Sound	Brigitte Taillandier
Sound Editor	Julien Roig
Sound Mixer	Jean-Paul Hurier
Editor	Laure Gardette
Music	Clément Ducol
First Assistant	Marion Dehaene
Casting Director	David Bertrand
Hair	Franck-Pascal Alquinet
Makeup	Natali Tabareau-Vieuille
Production Manager	Aude Cathelin
Stills Photographer	Carole Béthuel

Τραγούδια

Jeder tötet was er liebt

(Each Man Kills the Things He Loves)

Interprété par Isabelle Adjani

Paroles de Oscar Wilde / Traduction de François Ozon / Musique de Peer Raben et David Ambach

© Musikverlag Hans Wewerka

Arrangé et réalisé par Clément Ducol

Photo © 2021 FOZ

Schlaf, Kindlein, schlaf

Interprété par Hanna Schygulla

Musique de Johann Friedrich Reichardt

© 2021 FOZ

Comme au théâtre

Interprété par Cora Vaucaire

Paroles et musique de Roland Arday

© Warner Chappell Music France

Photo © 1970 Barclay

In my Room

Interprété par The Walker Brothers

Paroles et musique de Prieto Pedro Joaquin Espinosa, Lee Julien Pockriss et Paul Vance

© EMI Robbins Calaog Inc, Music Sales Corporation et Warner Chappell Music Spain

Photo © 1966 UMG Recordings, Inc

Alle Männer sind Teddybären

Interprété par Barbara Valentin

Paroles et musique de Nick Munro

© Universal / MCA Music Publishing on behalf of Ed. Star Musik

Photo © 1966 Teldec

Du bist mir unvergesslich

(I Should Be Gettin' Better)

Interprété par Bryan Hyland

Paroles de Peter Udell / Musique de Gary Geld

© Universal Music Publishing on behalf

of Universal Polygram International Publishing, Inc

Photo © 1962 UMG Recordings, Inc

Πίνακες

The Martyrdom of Saint Sebastian

de Giovanni Battista Caracciolo

Harvard Art Museums/Fogg Museum, Gift of Herbert Pope,
Arthur Pope, Edward W. Forbes and Paul J. Sachs

Photo © President and Fellows of Harvard College

Saint Sébastien

de Pierre-Paul Rubens

Photo © BPK, Berlin, Dist. RMN-Grand Palais / Jörg P. Anders

San Sebastian

de Marco Toscano

© Pinacoteca di Brera, Milano

Midas et Bacchus

de Nicolas Poussin

Photo © RMN-Grand Palais (musée Magnin) / Michel Urtad

Λεωφ. Κηφισίας 130Α, Αθήνα 11526

210 6981083 -4 , 210 6983430

www.filmtrade.gr